

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 16 Закону України
«Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»
щодо проведення перевірок в частині вчинення мобінгу»
(реєстр. № 11044 від 28.02.2024 р.)*

Метою законопроекту є врегулювання додаткових підстав для проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) за заявою працівника або профспілки з питань вчинення мобінгу під час дії правового режиму воєнного стану.

Положення проекту не суперечать Конституції України, іншим законам та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Законопроектом пропонується внесення змін до статті 16 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», якими збільшується кількість підстав для проведення територіальними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, позапланових заходів нагляду і контролю юридичних осіб незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання та фізичних осіб, які використовують найману працю, щодо фактів вчинення мобінгу.

Психологічний тиск на робочому місці або «мобінг» є поширеною проблемою у всьому світі. Незважаючи на те, що термін «мобінг» з'явився у Кодексі законів про працю України нещодавно¹, прояви мобінгу у трудових відносинах мали місце задовго до законодавчого врегулювання заходів щодо їх попередження. До внесення відповідних законодавчих змін термін «мобінг» застосовувався в судових рішеннях, щоправда в контексті інших порушень трудових прав працівників із боку роботодавця. Це свідчить про стійку судову практику щодо захисту працівників від різних форм дискримінації, у тому числі мобінгу².

Розглянувши законопроект та враховуючи цілі Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», до якого пропонуються зміни, вважаємо слушним зазначити таке.

Громадяни України стали учасниками безпрецедентних подій, які вимагали адаптації законодавства до актуальних реалій війни та обумовили необхідність прийняття Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (далі – Закон). Норми Закону встановлюють особливості застосування трудового законодавства з урахуванням обмежень трудових прав відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII та Указу Президента України «Про

---

¹ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню): Закон України від 16.11.2022 р. № 2759-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-20#n8>

² Мобінг, трудові відносини під час воєнного стану. URL: <https://knpartners.com.ua/mobing-trudovi-vidnosini-pid-chas-voienного-stanu-ostanni-zmini/>

введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022. Зауважимо, що положеннями статті 16 Закону передбачено відновлення заходів контролю, який здійснюють територіальні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, за визначеними підставами, а саме: забезпечення дотримання основоположних прав працівників у трудових відносинах у частині додержання вимог цього Закону, а також з питань виявлення неоформлених трудових відносин та законності припинення трудових договорів. Саме з урахуванням правових наслідків обмежень трудових прав, які були обумовлені запровадженням воєнного стану, у Законі визначені пріоритетні напрями та зазначені підстави для відновлення та здійснення нагляду та контролю за додержанням трудового законодавства.

Розуміючи рівень негативних наслідків, яке цькування становить для фізичного та ментального здоров'я працівника, зауважимо, що захист порушеного права на безпечні і здорові умови праці може бути реалізований у судовому порядку. Відповідно до частини першої статті 55, частини другої статті 64 Конституції України право людини на судовий захист не може бути обмеженим в умовах правового режиму воєнного стану.

Види ризиків ухвалення законопроекту.

Ухвалення законопроекту не несе суттєвих ризиків.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.